

Gyakran meg-megújuló, hatalmas éljen! éljen a király! úgy van! kiáltások szakították meg a miniszterelnök beszédét, amelyet a király mindvégig állva és folytonos figyelemmel hallgatott. Tisza beszéde után az erejéből veszíteni nem tudó lelkesedésnek újabb hatalmasan impozáns megnyilatkozása, de csak egy percre, mert mindenki csendet parancsol az, hogy a felség szólni készül. Teljesen tiszta magyarsággal beszél, folyékonyan és a kellő hangsúllyal. Hangja gyenge ugyan, de jól hallható a terem minden részén. Feszült figyelem közepette mondta a király a következőket:

Válasz a király.

Uralkodói kötelességeim, igaz sajnálatomra, a háboru kitörése óta megakadályoztak abban, hogy magyar székes fővárosomba jöjsek. Annál nagyobb az örömem, hogy önök, mint Magyarország és társországi törvényhatóságainak képviselői, az ország minden részéből előttem itt megjelentek.

Hódolatuk kifejezése, mint a magyar és horvát nemzet hűsége és ragaszkodásának újabb fényes megnyilatkozása, mélyen megírat.

Uralkodásom legnagyobb örömei közé tartozik, hogy kiváló magyar államférfiak közreműködésével sikerült a századokon át meg-megújuló félreértések megszüntetésével a korona és a nemzet, valamint a magyar állam és többi királyságaim közt az áldásos együttműködést állandó alapokon biztosítani.

A mai nagy megpróbáltatásokban, jobban mint valaha, kitünt, hogy a kibékítés és kiegyenlítés e műve, népeim lelkét, különösen magyar koronám népeit is teljesen áthatotta.

Midőn ellenségeink hódító szándékkal megtámadtak bennünket, a magyar és a horvát nemzet, egynek érezve magát a koronával, testvéri vetélkedésben többi népeimmel, lelkes elszántsággal s ereje teljes megfeszítésével vette fel hívó szavamra a küzdelmet a reánk törő tulerő ellen.

Elnémult az országban minden politikai viszály, az ország összes nemzetiségei egy-

beforrnak a haza minden áldozatrakész szeretetében.

Büszke örömmel látom tündökölni ez óriási harcban a magyar és horvát nemzetnek őseitől öröklött hadi erényeit s felujdulni hőstettekben a két testvérnemzet régi harci dicsőségét.

Mély hálával tölt el, hogy az otthonmaradtak polgári kötelességeik fokozottabb teljesítésével, a háboru okozta csapások bátor elviselésével s odaadó áldozatkész gondoskodással a háboru által szerencsétlenekké váltakért hathatósan mozdítják elő ügyünket.

Biztos a reményem, hogy *hősi seregeim hű szövetségeseinkkel együtt ki fogják küzdeni a becsületes, tartós, biztosított békét* és a magyar állam és a benne egyesült két nemzet a mostani közös küzdelmek és közös áldozatok által újból megszentelt történeti kapcsolatban többi népeimmel *erőben s tekintélyben gyarapodva, élvezheti majd a béke áldásait.*

Bizom a Mindenhatóban, hogy Szent István koronája, amelyet az elődök bölcsesége és ereje a századok viharain át meg tudott őrizni, *a mai megpróbáltatások után új dicsőségtől övezve, megnövekedett fényben fog ragyogni a jövő boldogabb nemzedékeknek.*

Megjelenésükért és hódolatukért fogadják szives köszöntemet és vigyék haza a nemzetnek hű és hősiességű magatartásáért szívem mélyéből jövő hálám kifejezését.

A király beszéde közben és végeztével is meg-megújul a tüntetés. Amint a felség bevégezte, nyomban lelép az emelvényről és a miniszterelnökhöz tart. Percekig beszélget vele, majd Bárczy következik, azután mindkettőjükkel nevetve diskurálgat a felség. Most Csernoch János hercegrímást szólítja meg, majd a tőle messze álló báró Skerlecz Iván horvát bánhoz tart. A bán mélyen meghajlik és rövid horvát nyelvű beszéddel üdvözlí a királyt. A király németül válaszol, egy-két szót még vált a bánnal és aztán magyarok és horvátok újbóli hatalmas ovációja közben eltávozik.

P. J.

A Vogézekben a németek visszahódították állásaikat.

— Egy francia repülőgépet ismét lelőttek. —

Berlin, szeptember 2. A nagy főhadiszállás jelenti: A Vogézekben augusztus hó 31-én támadásunkkal visszahódítottuk azon árokrészeket, amelyek augusztus 18. és 23. közötti harcokban a franciák kezére kerültek. Lingenkopf és Barenkopf hegygerinc tehát ismét birtokunkban van. Az ellentámadásokat visszavertük; 72 alpesi vadászt elfogtunk és 3 géppuskát zsákmányoltunk.

Aoncourt felett, Verduntól északkeletre, egyik harci repülőnk lelőtt egy francia repülőgépet, amely égve zuhant le.

Legjobb hadvezetőség.

(Közli a miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A köztársaság ellenségei a francia hadseregben.

Genf, szeptember 2. Hervé, aki a *Guerre Sociale*-ban rendszeresen küzd minden köztársaságellenes nyilatkozat ellen, legújabbán a következőket írta:

— Szabad-e kimondani, hogy Lagnyban (a Seine és Marne departementben) *Ginitsy* a verduni püspök, akinek fivére gazdasági tiszt, hivatalos volt a tiszt kaszinóba, ahol a lakoma után *Sai* hadnagy püspöki áldását kérte, amit aztán az őrnagy megköszönt,

nyomatékosan hangsúlyozván, hogy a *lagnyi tisztek elsősorban klerikálisok?* Szabad-e kimondani, hogy a kormányt több ízben kérték arra, hogy csináljon rendet abban a klerikális társaságban, ahol *minden polgári és katonai tisztviselő hivatali kötelességének tekinti a köztársaságot becsületesen?* Szabad-e végül kimondani, hogy e köztársaságellenes üzemekről, amelyek a háboru kezdete óta foyznak, soha a kormányhoz jelentés nem érkezett.

Nagyon kétséges, hogy Hervé ezekre a kérdésekre kap valahonnan választ.

Feszültség Franciaország és Svájc között.

Genf, szeptember 2. A *Le Genevois*, a svájci kormány lapja, egyik legutóbbi számában állást foglal a megszigorított francia határvédelem ellen, melyet újabban territoriális katonaság lát el s *megakadályozza a genfi kantonba az élelmiszerek bevitelét is a szomszédos zónából.* A lap azt a kérdést veti fel, vajjon ez az eljárás összeegyeztethető-e azon szerződésekkel, amelyek a két állam között fennállnak s hogy van-e oka Franciaországnak Svájcnak a háboru kezdete óta tanusított

korrekt magatartását így viszonzni? Végül azt kérdezi a lap, hogy talán azzal remélik Németország kiéheztetését elérni, ha Svájcban megdrágítják az élelmiszereket?

A tanács átirata a Back-malomhoz.

(Saját tudósítónktól.) Mint ismeretes, Aczél Géza, a Back-malom R.-T. igazgatója, augusztus 28-án megjelent dr. Somogyi Szilveszter polgármesternél, akinek bejelentette, hogy a malom, amely tudvalevőleg a város 60 százalékát látja el liszttel, a további városi örlésekre az utóbbi időben a malmot ért súlyos támadások következtében nem vállalkozik. Ezt az elhatározását levélben is bejelentette a malom igazgatósága a városnak, a melynek tanácsa — mint közöltük — néhány nap előtti ülésén foglalkozott az ügyvel. A tanács akkor elhatározta, hogy *felkéri a malmot az örlések további folytatására*, a város közönségének érdekében.

Ezzel egyidejűleg a sütőiparosok és liszt-elárusítással foglalkozó kereskedők értekezletet tartottak, melyen megállapították, hogy a város közönségének érdeke, hogy a malom az örléseket tovább is folytassa, annál is inkább, mert a kismalmok nem lennének képesek Szeged egy negyed részét liszttel ellátni és így a város közönségét a liszt-inség veszélye fenyegetné.

Az értekezleten megjelentek ezért — mint erről részletes tudósításában beszámolt a *Délmagyarország* — küldöttségé alakulva azonnal felkeresték a Back-malom igazgatóját, Aczél Gézát, akit biztosították a közönség legteljesebb megelégedéséről és felkérték a városi örlések továbbfolytatására. Aczél Géza igazgató ekkor kijelentette a küldöttségnek, hogy határozott választ nem adhat, amíg Back Bernáttal nem értekezett az ügyben. Így a közönség lisztellátásának biztosítása ügye a legteljesebb bizonytalanságban maradt továbbra is.

A városi tanács határozatát a következő megleghangu átiratban csütörtökön közölte a Back-malommal:

A Back Bernáti Fiai szegedi gőzmalma és vízvezetéke R.-T. tekintetes Igazgatóságának

Szegeden.

A város polgármesteréhez f. hó 28-iki kelettel intézett b. sorából a legnagyobb sajnálattal arról értesültünk, miszerint a tek. cég az eddigi elvállalt 18.000 méter-mázsa buza örlésén túl Szeged város részére további buza örlését a cég ellen intézett rosszakaratu támadások miatt elvállalni nem hajlandó. Habár a város tanácsa is indokoltan tartja a részvénytársaság igazgatóságának méltó felháborodását azon kvalifikálhatatlan támadások miatt, amelynek az utóbbi időben minden elfogadható ok nélkül kitéve volt, mégis a cég által közlélmzés biztosítása érdekében eddig is tanusított nemeslelkű és áldozatkész szolgálatai után joggal tehetjük, hogy *ezen felkérésünkre a jelzett bejelentését visszavonva, a részvénytársaság Szeged város részére a háboru ideje alatt szükséges buza örlését továbbra is vállalni fogja*, ami által lehetővé fogja tenni azt, hogy a város hatósága is, a nagyközönséggel szemben vállalt súlyos kötelességének akadálytalanul megfelelhessen.

Szeged szab. kir. város tanácsának 1915. augusztus 30-án tartott üléséből.

Dr. Somogyi Szilveszter,
polgármester.